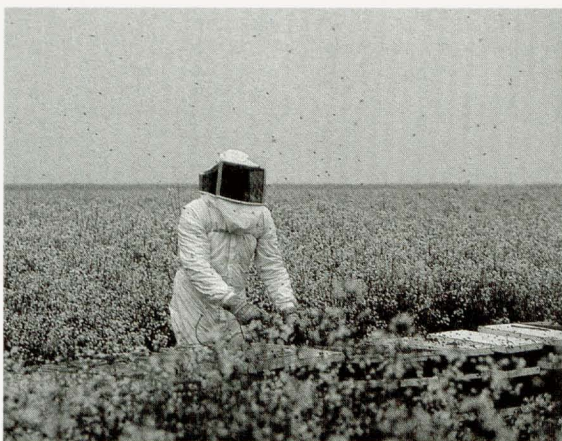

Van koolzaad naar Bedrijfsraad

Ton Thissen

Een rubriek als deze vermenigvuldigt zichzelf. Je praat met de een en uit zijn verhaal dient zich de ander aan. Zo kwam ik bij Bertus de Jong in Dreumel terecht. Het zou over het koolzaad in de Flevopolders gaan, maar van het een komt het ander. Zo kwam ook de huidige bondenproblematiek aan de orde. Twee uiteenlopende zaken op het eerste gezicht. Bij nader inzien blijken ze echter in elkaars verlengde te liggen, althans naar de mening van De Jong.

86 'Politieagent of scheidsrechter?' Dat vraagt de redacteur van Het Groentje (88(4) april 1986) zich op pagina. 119 af, als het gaat om de aanstelling door de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders van dhr. L. de Jong als 'toezichthoudend imker' op het koolzaad in de Flevopolders. Hij wordt in dat jaar de opvolger van dhr. Van 't Land die om gezondheidsredenen zijn functie van plaatsaanwijzer moest beëindigen. Op die tijd terugkijkend zegt Bertus: 'In het begin moest ik wel eens flink doorpakken. Er waren imkers bij die zonder aanvraag, overleg of bijdrage zo maar ergens in de polders hun volken plaatsten. Ook werd er duchtig gestolen, vegers vooral, maar ook wel honing en door mensen van wie je dat niet zou verwachten. Het duurde niet lang: we traden streng op, ik had een ijzersterk geheugen en kende als voormalig medewerker de Polders op mijn duimpje. Vanaf toen was ik vooral scheidsrechter. En dat ben ik tot het einde toe (1998) gebleven. Mijn vrouw en ik hebben er heel wat vrienden en kennissen aan overgehouden. Mooie tijd!'

Controle van de volken op uitgestrekte koolzaadvlakte.

Onpartijdig

Een onpartijdige scheidsrechter ook. Zijn ingeboren rechtlijnigheid kwam hem daarbij goed van pas. En misschien nog meer zijn onvermogen onderscheid te maken. Elke imker was er een; van welke bond hij lid was maakte hem niet uit. 'Ikzelf was in die dagen van alle bonden lid: het beste middel om geen verschil te maken en geschillen op te lossen. Want ja, deugnieten houd je altijd wel. Voor hen had ik een 'dissidentenveld' ontwikkeld. Wie zich niet aan de regels hield, zette ik tegen vergoeding van de door mij gemaakte kosten op dit terrein.

Hele klus

Al met al toch een flinke klus naast zijn baan als hoofd Plantsoenendienst in Bemmelen. Zijn vrouw voerde de administratie en reed vanaf de verzamelplaats aan de kop van de file voertuigen als er geplaatst moest worden, netjes vereniging bij vereniging. Lekkende kasten zorgden dan nog wel eens voor veel hilariteit. Wie het overkwam had meteen veel bekijks en commentaar. Want zo'n file was best wel lang: van 06.00 tot 10.00 uur werden er ettelijke honderden kasten geplaatst. Op zo'n 10.000 ha (althans in het begin) met 5 volken per ha kon dat natuurlijk ook gemakkelijk.

'Wat dat koolzaad betrof: er zaten een aantal aspecten aan: het ontzilte de drooggevallen gronden; de bijen zorgden voor de bestuiving en verzamelden nectar voor de imker; het gewas leverde na de oogst raapzaadolie op die aan Unilever werd geleverd. De ontzilte gronden werden tenslotte per 100 ha uitgegeven aan bijvoorbeeld elders in het land onteigende boeren. Gaandeweg werd het areaal dus steeds kleiner. Wel werden op mijn aandringen ook arealen met o.a. phacelia, witte klaver en distel gevormd, wat een flinke uitbreiding van het bijenseizoen betekende. Maar in 1996 was het, op zo'n 1.000 ha na, eigenlijk over. Niet zo heel lang daarna heb ik afscheid genomen van de RIJP. Geen gemakkelijk karwei'tje overigens: ik was op dit werk erg gesteld geraakt en dan gaat zo'n afscheid je niet in je kouw kleren zitten.'

Neveneffecten

'Afgezien van het feit dat ik een groot deel van de Nederlandse imkerij heb leren kennen – van gezicht meer dan van naam – herinner ik mij met groot genoegen ook het feit dat ik ter gelegenheid van een

bezoek van de Koninklijke familie aan de Flevopolders eens 600 potjes honing geleverd heb aan het Koninklijk Huis en dat ik tot op de dag van vandaag daar te boek sta als Hofleverancier van kaarsen. Ivoorkleurige, handgemaakte waskaarsen. Nou ja... aardig toch?’

Hoe verder?

Sinds enkele jaren met de vut en vanaf 1996 wonend in Dreumel is hij als bedrijfsmatig imker in de weer. Het bedrijfsmatige heeft in zijn geval voornamelijk betrekking op de bestuiving. ‘20 Jaar geleden kreeg men daar oog voor. Honingbijen, solitaire bijen, vliegen en hommels trokken terecht de belangstelling van fruit-, zaad- en bloemtelers. Een goede ontwikkeling, als je de bestuiving dan ook maar aan al die insecten tezamen overlaat. Ze concurreren niet. Integendeel. Op het gebied van samenleven hebben zij veel meer ervaring dan wij met als resultaat dat ze samen voor die belangrijke bestuiving zorgen.’

Een veredelde Bedrijfsraad

De bijenhouders in Nederland zouden hieraan een voorbeeld kunnen nemen. Want het gaat in Nederland op dit moment namelijk niet om de verschillende

organisaties die zouden moeten fuseren. Het gaat om de totale imkerij, of die nou als hobby of bedrijfsmatig wordt beoefend. Want aan beide categorieën is vanuit bestuivingoogpunt grote behoefte. De bewijzen liggen klip en klaar op (mijn) tafel. Daaraan moet richting gegeven worden. En dat kan alleen als de bonden ermee ophouden elkaar de loef af te steken. Ze mogen voor mij op grond van hun historie en identiteit allemaal blijven bestaan – wellicht is dat ook beter ook – als ze maar samenwerken in het belang van de Nederlandse imkerij. Ik meen dat in het koolzaad geleerd te hebben en ook in praktijk gebracht te hebben. Dus, bovenaan beginnen: één gezamenlijk beleid, uit te voeren door een overkoepelend orgaan met een door de achterban aan te stellen en betaalde neutrale en deskundige manager aan het hoofd – hij hoeft geeneens imker te zijn – die via de landbouworganisaties (het LTO) de weg naar de samenleving en de politiek weet te vinden. Een veredelde Bedrijfsraad dus aan het hoofd van een imkerij die een eenheid in verscheidenheid vormt. Mooier kan het m.i. niet. Ook omdat daar juist nu de tijd rijp voor is. Laten we hopen dat de Nederlandse imkerij op korte termijn tot dat verlossend inzicht komt.

Genieten van een zwerm aan de rand van het koolzaadveld. Foto's L. de Jong